

D2 Jiný kraj – jiný mrav

VÝUKOVÝ A METODICKÝ MATERIÁL
K PRŮŘEZOVÝM TÉMATŮM
MULTIKULTURNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ
VÝCHOVA

Autoři: Mgr. Kristina Zúbková,
Mgr. Josef Makoč, Mgr. Bára Paulerová
Jazykové korektury: Ing. Jaroslava Lutovská
Odborný garant: Mgr. Klára Smolíková
Ilustrace: Honza Smolík

Grafická úprava: Dita Baboučková
Vydala Ochrana fauny ČR, P.O.BOX 44, 259 01, Votice
www.evvoluce.cz * www.ochranafauny.cz

1. vydání 2010
Tisk: Tria v.o.s.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

JINÝ KRAJ – JINÝ MRAV

ČASOVÁ DOTACE: 4 vyučovací hodiny (4 x 45 minut)

CÍLOVÁ SKUPINA: 1.-3. ročník ZŠ

POČET ŽÁKŮ: 20–32 (jedna třída)

CÍL: Žák najde na mapě nebo globusu Indii, Austrálii, Českou republiku, vyjmenuje zvířata typická pro danou zemi.

ANOTACE: Nejmenší školáky seznámíme s jejich vrstevníky z krajin blízkých i vzdálených a s jejich pomocí odhalíme překvapující pravdu o tom, že vánoce nejsou všude v zimě, že cesta do školy může trvat i dva dny a že o své okolí musíme pečovat všude na světě. Jak se péče o životní prostředí liší v Evropě, Asii nebo v Austrálii.

1. průřezové téma: Tematické okruhy:	Environmentální výchova <ul style="list-style-type: none"> Vztah člověka k prostředí Lidské aktivity a problémy životního prostředí
2. průřezové téma: Tematické okruhy:	Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> Kulturní diference Lidské vztahy
Vzdělávací oblasti:	Člověk a jeho svět, Jazyk a jazyková komunikace
Přínos k rozvoji osobnosti žáka v oblasti postojů a hodnot:	<ul style="list-style-type: none"> Pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám Napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu Vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů Vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
Přínos k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a schopností:	<ul style="list-style-type: none"> Vede k porozumění sobě samému a druhým Přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni Utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci Rozvíjí schopnost poznávat a rozlišovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských a sociálních skupin Poskytuje znalost základních pojmů multikulturní terminologie
Klíčové kompetence:	Sociální a personální, komunikativní, pracovní
Obsah balíčku:	Prezentace: Austrálie, Voda, Indie Pracovní listy: Austrálie, Indie, Česká republika, Voda, Indická hádanka, Osmisměrka Metodika pro učitele Zálohové CD Zalaminované materiály: mapy Indická hádanka, pohádky Sáček s konfetami Míč s mapou světa
Pomůcky mimo obsah balíčku:	Dataprojektor, interaktivní tabule s audio výstupem, nůžky, lepidlo, psací potřeby, PC
Metody práce:	<ul style="list-style-type: none"> Hry a soutěže Skupinové práce Pracovní listy Manipulace s pomůckami Práce s interaktivní tabulí Samostatné práce Rolová hra Názorné a demonstrační ukázky
Poznámky:	Věnujte pozornost webovému rozšíření na adrese www.evolute.cz

Austrálie

ČÍSLO MATERIÁLU:	D2_MT1_PR1_Austrálie
KLÍČOVÁ AKTIVITA:	Výklad s prezentací na smartboardu, poslech příběhu, práce s pracovním listem
ČASOVÁ DOTACE:	1 vyučovací hodina (1x45 minut)
POMŮCKY:	Dataprojektor, PC s připojením na internet, psací potřeby, prezentace Austrálie, pracovní list PL1, zalaminovaný materiál ZM4, glóbus
KLÍČOVÉ POJMY:	Austrálie

POPIS ČINNOSTI:

Interaktivní výklad o Austrálii, vysvětlení pojmů souvisejících s australským prostředím, poslech příběhu z australského prostředí, práce s pracovním listem

KROK č. 1

Ukažte žákům glóbus, vysvětlete jim, že pokud bychom naši planetu hodně zmenšili, vypadala by asi takto. Dle počtu glóbusů, které jsou k dispozici, můžete žáky nechat pracovat ve skupinách nebo vy frontálně předved'te. Pokládejte žákům tyto nebo podobné otázky:

Co znamená modrá / zelená / hnědá / barva?

Modrá barva značí moře, zelená nížiny, hnědá pouště a hory.

Co je to pevnina?

Pevnina je místo, které není pokryto vodou.

Pokrývají větší část povrchu Země pevniny nebo oceány?

Moře a oceány pokrývají přibližně dvakrát více povrchu planety Země než pevniny.

Které znáte světadíly?

Evropa, Asie, Afrika, Amerika, Austrálie, Antarktida

Kde leží Česká republika?

Ve středu Evropy, ukažte na mapě.

Které země leží co nejdále od České republiky?

Žáci mohou jmenovat několik zemí, ale jelikož program pokračuje Austrálií, snažíme se je přivést k této zemi.

KROK č. 2

Promítněte snímek č. 1 prezentace PR1_Austrálie.

DOPLŇKOVÉ INFORMACE

Oficiální název státu: Australské společenství (Commonwealth of Australia)

Rozloha: 7 682 300 km²

Počet obyvatel: 22 210 000 (březen 2010)

Hustota obyvatel na km²: 2,8

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky: Úředním jazykem Austrálie je angličtina, která je též všeobecným dorozumívacím jazykem.

Hlavní město: Canberra – 334 tis. obyvatel

Velká města: Sydney (4,3 mil. obyvatel), Melbourne (3,7 mil.), Brisbane (1,8 mil.), Perth (1,5 mil.) a Adelaide (1,1 mil.).

Austrálie se rozkládá na nejmenším světadílu naší planety mezi Tichým a Indickým oceánem, v Tasmánii a přilehlých ostrovech. U pobřeží Austrálie se nachází největší korálové útesy na Zemi. Korálový útes je velký podmořský útvar, složený z korálů, který se vyskytuje v tropických oblastech planety. Korály jsou živí tvorové, příbuzní medúzám, kteří si okolo sebe budují pevné schránky. Korálový útes vzniká velmi pomalu. Korálové útesy jsou domovem mnoha druhů tropických ryb a ostatních mořských tvorů, se kterými tvoří svůj vlastní malý jedinečný ekosystém. Jsou velmi citlivé na jakékoli znečištění i nepatrné změny teploty. Útesy jsou však také, oproti své křehké kráse, nebezpečím pro lodě, které mohou díky své tvrdosti potopit. Největším korálovým útesem na světě je Velký bariérový útes u východního pobřeží Austrálie. Tento pás je přes 2000 km dlouhý.

Před 4,6 miliardami let vznikla naše planeta. Než však získala podobu jakou má dnes, uběhly ještě miliony let. Dříve, přibližně před 300 miliony lety, totiž existoval jen jeden kontinent, tzv. Pangea. Před 200 miliony lety se část Pangey odtrhla a vznikla Austrálie. A pouze na této části naší planety přežili někteří výjimeční živočichové a rostliny až dodnes.

Na snímku ukažte australskou vlajku. (Šest hvězd symbolizuje šest australských států a teritorií. Tzv. Union Jack – spojení anglického, skotského a irského kříže – zase spojení s královstvím Velké Británie.)

KROK č. 3

Na snímku č. 2 nechte žáky prohlédnout si obrázky a přečíst pojmy. Poté je vyzvěte, aby k obrázkům přiřazovali jednotlivé pojmy. Správné řešení je na následujícím snímku.

Až budou žáci seznámeni s pojmy, přečtete jim ze zalaminovaného materiálu ZM4 příběh **Jak klokanice ke své kapse přišla**.

Prvním ročníkům příběh frontálně přečtete, druhým a třetím můžete dle svého uvážení text rozdat před čtením příběhu, nebo po jeho přečtení vámi.

Jak klokanice ke své kapse přišla

Před dávnými časy se na břehu potoka procházela klokaní maminka s mládětem. Užívali si krásného odpoledne, když se zpoza křoví vypotácel starý vombat.

„Podívej, miláčku,“ zašeptala klokanice synkovi, „ten vombat je už starý a nemocný, ale jistě má mnoho vnučat a praprvnoučat.“ Náhle zaslechli vzlykání. Jak se vombat přibližoval, stále zřetelněji bylo slyšet: „Neužitečný a bezcenný, neužitečný a bezcenný...“

„Co tě trápí, příteli?“ zeptala se mírně klokanice.

„Co? Kdo se ptá?“ polekal se vombat.

„Já,“ odvětila klokaní maminka. „Já a můj klokánek.“

„Jsem slepý,“ řekl plačtivě vombat. „Nikdo mne nechce, nikdo na mne nemyslí. Už pro nikoho nejsem dobrý, všichni mne opustili. Všichni do jednoho.“ Dobrosrdečná klokanice ho utěšovala: „Není to tak špatné, jak se zdá. Buďme přáteli! Zavedu tě na místo, kde roste ta nejchutnější tráva!“

Dovolila vombatovi, aby se držel jejího ocasu a odvedla ho na místo s tou nejchutnější trávou a nejčistší vodou. Vombat zářil štěstím a klokaní maminka byla ráda, že je spokojený a usmívá se.

Náhle si vzpomněla na své mládě! Říkala mu, aby se nevzdalovalo, ale opět se zatoulalo. Jako o závod skákala zpátky, aby ho našla. Už se stalo tolikrát, že hledala potravu, a když se ohlédla, klokánek byl pryč. Tolik ji to vždycky vystrašil!

Naštěstí našla svého klokánka podřimujícího pod blahovičником. Uklidnilo ji to a spěchala zpět za slepým přítelem vombatem. Vtom zaslechla zapraskat větvičky. Lovce opatrně stopoval starého vombata! Již napřáhal svůj bumerang, aby vombata ulovil. Klokani znehybněla. Ani dýchat nemohla. Chtěla utéct, ale vombat byl její přítel. Musí mu pomoci!

Začala dupat po větvičkách a praskání lovce vyrušilo. Otočil se a klokani zavolala na vombata: „Utíkej, je tu lovec!“ Starý vombat ji poslechl a pelášil pryč, co mu síly stačily. Jenže lovec se už o něj nestaral. Kdo by se honil za starým vombatem, když má na dosah statnou klokani?! Klokani na nic nečekala a skákala do buše, co nejdál od místa, kde nechala spát své mládě. Srdce jí bušilo ostošest, jak se bála, že by na něj mohl lovec narazit. Když konečně svého pronásledovatele setřásla, byla příliš vysílená, aby se mohla vrátit.

Teprve když si odpočinula, mohla jít hledat svého synka. Skákala zpět ke stromu, pod kterým ho zanechala. Jaká byla její radost, když ho zde v pořádku našla! Klokánek si chtěl hrát, ale maminka chtěla nejprve vyhledat přítele vombata, aby se ujistila, že se ani jemu nic nestalo. Jenže po něm nebylo ani vidu ani sluchu.

Starostlivá klokani nemohla vědět, že to nebyl žádný vombat, ale sám nejvyšší bůh Byamee. Ten sestoupil z nebe na zem, aby zjistil, která z bytostí, jež stvořil, má nejlaskavější srdce. Nyní již odpověď znal. Byla to klokani!

Byamee chtěl dát klokani mamince za její dobrotu nějaký mimořádný dar. Svolal božstva a řekl: „Běžte dolů, do míst, kde rostou vysoké blahovičnky. Odloupněte dlouhý kus kůry a utvořte z něj zástěru s kapsou. Dejte ji té klokani mamince a poproste ji, ať si ji uváže kolem pasu.“ Tak se také stalo. Ve chvíli, kdy si klokani uvázala zástěru kolem svého pasu, Byamee ji přeměnil v měkkou klokani kůži srostlou s její vlastní. Nyní měla kapsu, ve které bude nosit svého klokánka, a ten v něm dokonce může i spát! Klokani maminka byla velmi šťastná. A protože měla to nejlaskavější srdce na světě, nechtěla si dar nechat sama pro sebe. Byamee to pochopil a daroval vak všem klokani maminkám. Od té doby se už žádné mládě neztratilo.

KROK č. 4

V prezentaci následuje sedm otázek. Projděte je s žáky, ti odpoví na otázky.

Dle čtenářské gramotnosti žáků je vyzývají, aby v textu hledali věty, které dokazují jejich tvrzení.

KROK č. 5

Na závěr rozdejte žákům pracovní list PL1.

Žáci mají k pojmům přiřadit jejich význam a obrázek.

Na závěr je dobré hodinu shrnout, položte žákům tyto nebo podobné otázky:

Co jste se o Austrálii dozvěděli?

Čím se Austrálie liší od naší země?

Co je v Austrálii podobné jako v České republice?

Co vás na Austrálii zaujalo, překvapilo, pobavilo?

Voda

ČÍSLO MATERIÁLU:	D2_MT2_PR2_Voda
KLÍČOVÁ AKTIVITA:	hra (pantomima), diskuze, výklad s obrázky, práce s pracovním listem, odporové vyučování (vyučovací metoda, při které žáci hledají chyby v předložených tvrzeních)
ČASOVÁ DOTACE:	1 vyučovací hodina (45 minut)
POMŮCKY:	Kartičky K1, pracovní list PL4, lepidla, nůžky
KLÍČOVÉ POJMY:	využívání vody, znečišťování vody, zdroje vody a jejich rozložení, ČR, Indie, Austrálie, voda a lidé

POPIS ČINNOSTI:

Žáci vyjmenují činnosti, při kterých lidé využívají vodu, popíší způsoby jejího čerpání a problémy s tím spojené (dostupnost vody, nerovnoměrné rozložení zásob, znečištění) v různých zemích světa. Na příkladu států ČR, Indie a Austrálie si ukáží vztah lidí k vodě. Hodina navazuje na materiály balíčku Jiný kraj, jiný mrav – předpokládá se zde již základní obeznámenost s třemi v balíčku představovanými státy (ČR, Indie, Austrálie).

KROK č. 1

Vyučující uvede hodinu, která žáky čeká, slovy: *Budeme se učit o vodě, o tom, kde a jak ji lidé berou a využívají, a jaké s tím mohou mít problémy v různých částech světa.*

Potom vyučující uvede hru: *Nejprve si zahrajeme hru, ve které vyjmenujeme různé činnosti, při kterých člověk potřebuje vodu a vysvětlí pravidla.*

Pravidla hry – Využívání vody – pantomima

Vyučující vybere jednoho žáka, který přijde k tabuli a vylosuje si jednu kartičku, přečte si ji a odevzdá učiteli. Bez mluvení a vydávání jakýchkoli zvuků pantomimicky předvede činnost, která je na lístečku. Ostatní žáci po vyvolání hádají, co předvádí. Uhodne-li, zapíše žák činnost, kterou předváděl, slovy na tabuli. Žák, který činnost uhádnul, si jde vylosovat další lísteček a předvádět pantomimu. Můžete vyčerpat všechny lístečky nebo jenom zvolený počet podle času, který máte k dispozici.

Slova na kartičkách: PITÍ, MYTÍ RUKOU, PRANÍ PRÁDLA, VAŘENÍ ČAJE, SPRCHOVÁNÍ, SPLACHOVÁNÍ, MYTÍ NÁDOBÍ, ZALÉVÁNÍ.

Po skončení hry si všichni sednou zpátky do lavic a vyučující žáky vyzve, aby doplnili seznam slov na tabuli, jak lidé vodu využívají (po jednom jdou zapsat další nápady).

Možné odpovědi jsou: mytí auta, vytírání podlahy, voda do chladiče v autě, na chlazení zařízení – například chladič věže jaderné elektrárny, led do nápojů apod.

KROK č. 2

Když zapíší žáci všechny nápady, jak lidé vodu využívají, položí vyučující následující otázky:

Využívají vodu ve všech zemích světa lidé stejně?

Jsou mezi státy světa rozdíly ve využívání vody (např. kolik vody na co spotřebují)?

Dovedli byste vymyslet nějaký příklad, jak se jednotlivé předváděné činnosti mohou v různých zemích světa lišit?

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

Děti by se měly shodnout na tom, že všichni lidé bez rozdílu vodu potřebují a využívají prakticky ke všem předváděným činnostem na celém světě stejně. Rozdíly ve využívání vody však existují: v Indii se využívá víc než 90% vody na zavlažování, v Austrálii je to okolo 60% a v České republice ani ne 10% (většinu spolknou průmysl a energetika). Rozdíly jsou také v dostupnosti kvalitní pitné vody, její zásoby nejsou rozloženy rovnoměrně. V České republice máme vody dostatek, vodu odebíráme především z řek a přehrad, nebo čerpáme podzemní

vodu. Ve většině obcí je vybudován obecní vodovod, případně jsou domácnosti zásobeny z vlastní studny. Podobně je tomu v Austrálii, což je také vyspělá (bohatá) země, ale vodu zde čerpají především z různých hlubokých vrtů z vodou nasycených vrstev, tzv. podzemní vodu. Indie je naopak chudá země, vodovody jsou jenom ve velkých městech. Lidé si pro vodu chodí ke studním nebo do řeky a většinu činností provádí přímo u vodního zdroje (praní prádla, mytí).

Vyučující promítne několik fotek z Indie, Austrálie a České republiky a přečte vysvětlující komentáře.

Varianta bez techniky: fotky může vyučující vytisknout a poslat po třídě k prohlédnutí.

KROK č. 3

Vyučující rozdá žákům pracovní list PL4 s tvrzeními o vodě, vlaječky států (Indie, Česká republika, Austrálie) a žáci si nachystají lepidla. Na pracovním listu jsou různá tvrzení. Úkolem žáků je přečíst si tvrzení a do připravených políček nalepit vlaječky těch států, kterých se dané tvrzení týká. Připravená políčka mohou zůstat prázdná – žáci lepí ke každému tvrzení 0–3 vlaječky, od každého státu maximálně jednu.

► SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ PRACOVNÍHO LISTU:

Za vodu se tu platí. (ČR, Austrálie)

Voda je zadarmo, ale nikdo ji tu nečistí. (Indie)

Čisté pitné vody je tu nedostatek. (Austrálie, Indie)

Na zalévání zahrádky je tady potřeba speciální povolení. (Austrálie)

Voda je tady posvátná, řeka slouží jako koupelna, záchod i hřbitov. (Indie)

Voda z řek a přehrad se upravuje, aby byla pitná, a po použití se zase čistí. (ČR)

Vodu lidé čerpají z podzemních vod nebo ji získávají odsolením z moře. (Austrálie)

Lidé vodu používají k mytí, vaření i praní. (ČR, Austrálie, Indie)

KROK č. 4

Vyučující nakonec shrne nabyté znalosti metodou odporového vyučování. Vyučující bude pomalu číst připravený text, ve kterém jsou záměrně uvedené chyby, nesmysly. Když uslyší žáci nesmysl, stoupnou si. Vyučující přestane číst, zeptá se některého ze stojících žáků, s čím nesouhlasí a vyzve ho k opravení. Potom si všichni žáci opět sednou a čtení pokračuje.

TEXT S CHYBAMI KE ČTENÍ:

Voda je pro život strašně důležitá. Vodu potřebují hlavně lidé, **zvířata a rostliny se bez vody obejdou**.

► O: *neobejdou*

Lidé vodu čerpají k pití a vaření, jinak **vodu vůbec nevyužívají**.

► O: *využívají*

V České republice je vody **nedostatek**.

► O: *dostatek*

Vodu u nás bereme hlavně z řek a přehrad, někdo také ze studní. Voda v našich řekách **je** pitná.

► O: *není pitná*

Vodu znečišťujeme při skoro všech činnostech: mytí nádobí, praní prádla i sprchování.

Po použití **vypouštíme vodu rovnou zpátky do řeky**.

► O: *nevypouštíme rovnou do řeky, musíme ji vyčistit*

V Indii je voda nerovnoměrně rozložena: jsou oblasti, kde je vody málo, a oblasti, kde **pitné vody je hodně**.

► O: *málo, (protože je špinavá)*

V řece Ganze je **nejčistší** voda v celé Indii.

► O: *nejšpinavější*

K řece se chodí lidé mýt, perou v ní prádlo, pohřbívají do ní zemřelé, vodí k řece napojit dobytek, do řeky také čůrají. Za používání vody se tady **platí vysoké poplatky**.

▶ O: *nic neplatí*

V Indii se z vybraných poplatků platí **čištění vody**.

▶ O: *voda se v Indii nečistí*

V Austrálii je pitné vody také nedostatek, stejně jako v Indii, ale ne proto, že by byla voda znečištěná. Podzemní zásoby vody jsou tu hodně vyčerpané. Přesto Australané vodou šetřit **nemusí**, protože mají moře.

▶ O: *musí (mořská voda není pitná, protože je slaná)*

Vodu z moře **jednoduše** odsolí, takže je sucho nikdy **netrápí**.

▶ O: *Odsolování je složité a drahé, sucho je trápí.*

Stejně jako v České republice, také v Austrálii se voda po použití musí vyčistit. V Austrálii navíc tuto vyčištěnou odpadní vodu znovu používají, například k zalévání. Všichni lidé na světě používají vodu ke stejným činnostem. V každé zemi světa mají s vodou, jejím nedostatkem a znečištěním **stejně** problémy.

▶ O: *V každé zemi mají jiné problémy s nedostatkem pitné vody.*

Zdroje informací o vodě v Indii, Austrálii a České republice:

Eva Vlčková: Indie chce propojit řeky, Lidové noviny, 17. května 2008. http://www.lidovky.cz/indie-chce-propojit-řeky-085-/ln_noviny.asp?c=A080517_000114_ln_noviny_sko&klic=225485&mes=080517_0 (online 25.5.2010)

Andrea Kotlánová: Pitná voda, hudba minulosti?, 28. prosinec 2009, <http://kostlanova.blog.idnes.cz/c/116567/Pitna-voda-hudba-minulosti.html> (online 25.5.2010)

Tomáš Beránek: Matka řeka, Lidé a Země 05/2007, vyšlo 2. 5. 2007. <http://www.lideazeme.cz/clanek/matka-řeka> (online 25.5.2010)

aktuálně.cz: Austrálie bez vody. Čas pít recyklovanou, 29.1.2007, <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/clanek.phtml?id=343258>
<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/clanek.phtml?id=343258#mapa> (online 25.5.2010)

Jarmila Kocourková: Jiný kraj, jiný mrav, Nakladatelství Olympia, a.s., Praha 2003
<http://www.chovani.eu/clanky/zobrazit/279-Indie> (online 25.5.2010)

Denisa a Pepa Kvařtínovi: Cestování v Indii, <http://www.denisaa.unas.cz/indie/prakticke-informace.html#zdravi> (online 25.5.2010)

Barbora Hašková: deník Indie 2004, http://bhaskova.webz.cz/denik_bara.html (online 25.5.2010)

Multimediální ročenka životního prostředí ČR, Cenia: <http://vitejenazemi.cenia.cz/> (online 25.5.2010)

Indická tajenka

ČÍSLO MATERIÁLU:	D2_MT3_PL5
KLÍČOVÁ AKTIVITA:	řešení tajenky
ČASOVÁ DOTACE:	20 min
POMŮCKY:	pracovní listy PL5, zalamované mapy ZM1, ZM2, ZM3, pastelky, psací potřeby
KLÍČOVÉ POJMY:	Indie, Austrálie, Česká republika, mapa
POPIS ČINNOSTI:	Žáci řeší tajenku pomocí klíče rozmístěného po třídě/prostoru.
CÍLE:	Žáci najdou na mapě státy Austrálie, Indie a Česká republika, procvičují počítání, čtení, psaní.

POPIS ČINNOSTI:

Mapy ZM 1, ZM 2 a ZM 3 rozmístěte v prostoru tak, aby žáci mezi nimi mohli volně procházet. Je dobré mapy umístit a připevnit například na zeď nebo skříň, nejlépe trochu nad výškou očí. Tím zajistíte, že se na mapu může dívat několik žáků najednou. Nedovolte, aby žáci viděli na všechny tři mapy z jednoho místa ve třídě. Pokud to prostory a počasí dovolí, můžete soutěžit na školním dvoře nebo na chodbě. Doporučujeme toto řešení zejména v malých třídních prostorách.

Žákům rozdejte pracovní list PL3 a vysvětlete pravidla hry. Přečtěte s dětmi zadání a ujistěte se, že chápou další postup. Ten můžete vysvětlit na prvním písmenku tajenky.

Žáci se pohybují po třídě/dvoře/ a vyplňují tajenku.

Žáci mohou pracovat ve dvojicích, nebo samostatně dle posouzení učitele. Budou-li žáci pracovat ve dvojicích, do každé dvojice stačí jeden pracovní list.

Žáci postupně vyplňují políčka tajenky. Řešením je název významného indického svátku.

► Řešení tajenky: SVÁTEK SVĚTEL

Květ lotosu

ČÍSLO MATERIÁLU:	D2_MT4_HRA1_ Květ lotosu
KLÍČOVÁ AKTIVITA:	pohybová hra, týmová spolupráce
CÍLE:	přijímání týmové role, utváření příjemné atmosféry v týmu, upevňování dobrých mezilidských vztahů
ČASOVÁ DOTACE:	15 minut
POMŮCKY:	žádné
KLÍČOVÉ POJMY:	pohybová hra, spolupráce, lotos, Indie

POPIS ČINNOSTI:

Cílem této kooperativní pohybové hry je zkoordinovat činnosti skupiny. Skupina nedosáhne úspěchu bez úplné spolupráce.

KROK č. 1 Motivace

Nejprve motivujte děti příběhem o zvláštním významu lotosového květu. Pro mnoho kultur je lotos významným symbolem.

Lotos je krásný květ, jehož краса a čistota tvoří protipól bahnitě vodě, ze které vyrůstá. Každé ráno se květ lotosu otevírá na hladině, aby se večer opět uzavřel. Další zvláštností je, že se nedá ušpinit tekutými nečistotami, na povrchu okvětních lístků jsou drobné krystaly, které pomáhají stékání tekutých látek z květu.

Z těchto důvodů hrál významnou roli v kultuře starých Egypťanů a dodnes je uctíván v Indii. Lotos bývá označován za symbol světa, čistoty a právě v Indii je předmětem meditačních cvičení. Vzpomeňte na základní jogínskou pozici označovanou právě jako lotosový květ. Můžete si se žáky vyzkoušet její zjednodušenou variantu. Žáci se posadí do „tureckého sedu“ – ten je oním zjednodušením. Skutečná pozice nohou je náročnější. Předloktí si žáci volně opřou o kolena. Následně spojí palec s ukazováčkem, dlaně při tom směřují vzhůru. Pokud to atmosféra ve třídě dovolí, můžete vyzkoušet některou z jednodušších meditačních technik, např. soustředěný nádech se zapojením bránice a výdech, nebo koncentraci myšlenek k nějakému předmětu, např. k pozorování plamene imaginární svíčky.

KROK č. 2 Pravidla hry

Třída utvoří pětičlenné skupinky. Počet pěti členů ve skupině však není závazný, lze vytvořit i skupiny o čtyřech nebo šesti členech tak, aby se mohli zapojit všichni. Skupinka si sedne do kruhu na zem a chytne se za ruce. Jejím úkolem je se společně postavit. Při pohybu vzhůru se ale nesmí členové skupinky pustit. Když se skupině podaří vstát, následuje druhá část úkolu. Skupinka vytvoří květ tak, že se všichni zakloní dozadu. Musí se ale pevně držet za ruce a udržovat balanc. Pokud se i tento úkol podaří skupině zvládnout, můžete rozšiřovat počet členů skupiny a pokusit se vytvořit květ s více okvětními lístky.

Z hlediska bezpečnosti provádí aktivitu vždy jen jedna skupina. Zdůrazněte, že je velmi důležité, aby se žáci během aktivity pevně drželi. Vytvořte zároveň dostatečně velký volný prostor, abyste zamezili úrazu, např. pádu na roh lavice.

KROK č. 3 Závěrečná reflexe

Pokládejte žákům tyto otázky:

Jak se ti hra líbila? Jak zvládla tvá skupina úkol? Měli jste při hře nějaké potíže?

Mluvili jste společně o tom, jak potíže překonat? Na čem při této hře záleží nejvíce?

Použitá literatura:

Vopel, K. W: *Skupinové hry pro život, Portál, Praha, 2009*